

Odvykací stav od alkoholu a jeho léčba

doc. MUDr. Lucie Kališová, Ph.D., MUDr. Hana Voltrová

Psychiatrická klinika VFN a 1. LF UK, Praha

Užívání alkoholu je v České republice sociálně přijímáno a celosvětově dosahujeme předních příček v ročním příjmu čistého alkoholu na osobu. Důsledkem je vysoký výskyt závislých na alkoholu v naší populaci. Alkohol působí na mozek komplexně a při alkoholové závislosti je na podkladu setrvalého příjmu alkoholu přenastavená neurotransmiterová rovnováha. Po výpadku abúzu alkoholu dojde v mozku k převaze excitační aktivity a rozvíjí se odvykací stav, který může mít život ohrožující charakter. Vzhledem k vysoké prevalenci abúzu alkoholu v naší zemi se každý psychiatr s problematikou odvykacího stavu od alkoholu pravděpodobně setká a je důležité znát účinnou terapii jeho zvládnání. Správné zhodnocení stavu a nastavení vhodné léčby povede ke sníženému výskytu případných komplikací. Součástí přístupu k léčbě odvykacího stavu by měla být důsledná motivace postižených k následné abstinenci a léčbě závislosti.

Klíčová slova: alkohol, závislost, odvykací stav, delirium, léčba.

Alcohol withdrawal and its treatment

The use of alcohol in the Czech Republic is socially accepted, and worldwide we reach the top ranks in the annual intake of pure alcohol per adult. The consequence is a high incidence of alcohol dependence in our population. Alcohol has complex impact on a brain and neurotransmitter balance is rebuilt due to persistent intake of alcohol. After the cessation of alcohol abuse, there is a predominance of excitatory activity in the brain and a withdrawal state develops, which can be life-threatening. Due to the high prevalence of alcohol abuse in our country, every psychiatrist is likely to encounter the issue of withdrawal from alcohol, and it is important to know effective therapy for its management. Proper assessment and appropriate treatment would minimize possible complications. Part of the approach to the treatment of the withdrawal state should be the consistent motivation for subsequent abstinence and treatment of an alcohol addiction.

Key words: alcohol, dependence, withdrawal state, delirium, treatment.

Úvod

Česká republika obsazuje v celosvětovém srovnání přední příčky ve frekvenci a míře závažnosti užívání alkoholu. Alkohol je u nás sociálně tolerovaný a lehce dostupný. Dle závěrů národního šetření z roku 2021 užívá denně alkohol zhruba 10 % osob a obdobné procento naplňuje diagnostická kritéria závislosti na alkoholu. Prevalence užívání alkoholu se v posledním desetiletí v naší zemi zvýšila (1). Vzhledem k vysokému výskytu závislých

na alkoholu jsou kapacity zařízení pro léčbu závislosti, ač je jich dostatek a jsou plošně rozmístěná, mnohdy nedostačující. Během užívání alkoholu dochází ke zvýšení dopaminergní transmise, kdy zvýšený dopamin pozitivně ovlivňuje systém odměny, což je udržujícím faktorem alkoholismu a podkladem bažení po alkoholu (cravingu). Charakteristika závislosti na alkoholu, její typologie a možnosti léčby alkoholismu nejsou podstatou tohoto článku a lze je dohledat jinde (2, 3).

DECLARATIONS:

Declaration of originality:

The manuscript is original and has not been published or submitted elsewhere.

Ethical principles compliance:

The authors attest that their study was approved by the local Ethical Committee and is in compliance with human studies and animal welfare regulations of the authors' institutions as well as with the World Medical Association Declaration of Helsinki on Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects adopted by the 18th WMA General Assembly in Helsinki, Finland, in June 1964, with subsequent amendments, as well as with the ICMJE Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing, and Publication of Scholarly Work in Medical Journals, updated in December 2018, including patient consent where appropriate.

Conflict of interest and financial disclosures:

None.

Funding/Support:

Práce byla podpořena výzkumnými projekty MZ ČR - RVO VFN64165 a programem Cooperatio (vědní oblast Neuroscience).

Cit. zkr: Psychiatr. praxi. 2024;25(2):76-82

<https://doi.org/10.36290/psy.2024.013>

Článek přijat redakcí: 2. 4. 2024

Článek přijat k tisku: 21. 5. 2024

doc. MUDr. Lucie Kališová, Ph.D.

lucie.kalisova@vfn.cz